

Nro 5.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBOL.

*Közi Betsben Juliusnak 16-dik napján 1793.
esztendőben.*

Frantzia Ország:

Minden Európai Birodalmak' constitúciójai régibb és elsőbb volt a' Frantzia constitúció. Tsak nem másfél ezer esztendőre lehet annak eredetét fel vinni. *Clodoveus* első keresztény Frantzia király; vétette vala még annak első fundamentumát 486 esztendőben; mellyet a' 8-dik Században *Pipinus* tökéletességre vitt, az ő halála után pedig *Nagy Károly* R. Császár, és a' Frantziák királya a' ditsóségnak leg felsőbb pöltzará emelt vala. Ezen okon sok nevezetes historicusok *Frantzia Országot a' világon leg első országnak;*

a' Frantzia koronát leg első koronának, és a' Frantzia királyt leg első s leg nevezetesebb királynak nevezték. Valósággal nagy fejedelmek is voltak a' Fr. királyok, és bátor V. Károly Császár és Spanyól király, sőt az ő maradékai is eléggé vetélkedtenek legyen a' Frantzia királyokkal az elsőségről: mindazáltal nemhogy felül haladhatták volna, de még csak el sem érhatték őket világi ditsőségekre nézve.

A' Merovingi házból származott királyoknak uralkodások alatt minden éltendőben egyszer, u. m. *Mártius* hónapjában gyűlést tartottanak az Országnek rendei. Az illetően közönséges gyűlés *Campus Martiusnak*, és minékutánna Majus havára mint alkalmasabb időre által tétettetett volna a' *Campus Majusnak* neveztetett (d). Az illetően éltendőként tartani szokott közönséges gyűléseken meg jelenvén a' király és az Országnek nevezetesebb tagjai, együtt tanátskoztanak a' Fr. Birodalomnak állapotjáról, és környül állásairól. — Az 750 dik éltendőben *Soissonban* tartatott *Campus Majalison*, jelent meg leg először a' fő papság a' Frantzia közönséges gyűléseken, és így a' *Carolingi* Ház uralkodása alatt, a' nemességből és a' papságból állott a' Fr. Ország gyűlése, akkor kezdődött *Parlamentomnak* is neveztetni. A' *Capetingi* házból származott királyok alatt is úgy volt a' dolog, egézfzen IV *Filep* királynak uralkodásáig, a' ki hogy annyival nagyobb tekintetet és kedvességet szerezhessen magának a' nemzet előtt, azt kívánta, hogy a' fő nemeseken és papokon kívül a' városok is követeket küldjenek az Ország gyűlésére, és már ekkor nem *Parlamente*

(d.) Öt nevezetes Házak uralkodtanak egymás után Frantzia Országban u. m. a' Merovin-

tomlás, hanem *Assemblée des Etats Generaux*, az az, Status közönséges gyűlésének nevezetett a' *Campus Majalis*. Ellenben Parlamentom név adattatott a' Párisi fő kormány székhelynek, melyben mindenkor maga a' király volt az első. — De már ekkor az Ország Rendjeinek sem volt annyi tekintetek mint annakelőtte, t. i. akkor, mikor még csak a' nemesség és papság igazgatták az Ország dolgait. Az Ország Rendjeinek fő kötelessége vala a' népek panaszát a' Gyűlés eleibe terjeszteni, az adót igazságtalan, vagy kifizetési, annak bé fedezésének módját meg határozni, és ha testamentom tétel nélkül holt volna meg a' király, fő kormányozót választani. — Az utolsó *nationalis* Gyűlés, *assamblée des notables* 1614 esztendőben XIII Lajos uralkodása alatt tartatott. Ő, és még jobban az ő fia XIV Lajos király, meg határozhatatlan hatalommal uralkodtanak.

A' Római udvar, és a' Frantzia király között 1751 esztendőben támadott villongásnak alkalmazásával; illetően végezést hoztanak a' Párisi Parlamentumnak 40 prókátorai *Batonnier* előzőjök alatt: Frantzia Ország tsupa monarchicus, az az, senkitől sem függő Status, egyedül a' király személyében határozódik meg a' fő hatalom, a' Fr. király az Isten helytartója, annak képét viseli, és az ő néki tartozó engedelmesség a' vallásnak és lelki isméretnek dolgához tartozik.

E' volt Frantzia Országnak előbbi constitúciója, mely a' jelenvaló revolutió által egészen lerontatott. Evvel ellenkezőt koholtanak már két ízben a' nemzetnek képviselői. Az elsőben el nem törölték ugyan magok között a' királyi

E 2

gi, Carolingi, Capetingi, Valesiai és Bourbonica.

méltságot, hanem csak meg határozták. — —
 Noha közönséges innepet rendeltenek annak fel-
 szenteltetésére, és a' hazájokból ki költözött Fran-
 zziákan kívül csak nem mindnyájan meg eskütte-
 nek annak meg tartására; meg is mindazáltal a'
 sem lehetett sokáig állandó, tovább mentenek a'
 szabadságnak édes borától meg rélzegitetett pa-
 trióták, el törlötték a' királyságot, és már most
 közönséges társasághoz illendő törvényeket kész-
 tettenek magoknak, mellyeknek közönséges ki-
 hirdetését és bé vételét, jövő hólnapnak 10 dik
 napjára határozták meg. Addig minden bizta-
 lyoknak előjárói gyűléseket tartanak, és meg vis-
 gálván az el készült constitutionnak czikkelyeit,
 meg fogják biztosaik által azokról való értelme-
 ket N. Gyűlésnek küldeni. Nem hisszük, hogy
 ez is állandó lehessen, már is sokféleképen tsu-
 foltatik a' Jacobinusokkal meg nem éggő erő ér-
 telemben lévők által. Némellyek *Constitutionem*
ex impromptu, az az, futva készült constitutionak;
 mások *table des matieres* t. i. az el készített
 kellett törvények mutató táblájának nevezik azt.
Danton ellenben, mint leg főbb Jacobinus azt me-
 ri felőle mondani, hogy az hasonló az ollyatén
 közép battériához, melly mindenfelől tüzet okád
 az ellenség ellen.

Páris városában rendkívül drága és szűk az
 eleség. Noha avval ditsekednek ők, hogy elegendő
 gabona vitettetik a' piatzokra, még is már
 dél tájban ritkán lehet a' sütőknél kenyeret találni.

A' miat utolsó újság levelünkben jelentettük,
 nem sokáig lehetett *Dumuriennek* Londonban való
 maradása, hajóra ült, 's Ostendébe ment vissz.
 Kevésbe múlt, hogy egygy Dünkerkai rabló ha-
 jó meg nem kaparitotta őtet, bezzeg ekkor lett
 volna a' Jacobinusoknak nagy örömök. Midőn
 Ostendébe bé ment volna, fel háborodtak az
 Anglus hajós legények és a' városi kölség ellene,
 's kövekkel hajgálták őtet. Londonban is sok tsu-
 foltatást és böszfúságot kellett nékie szenvedni.
 Midőn a' közönséges Játék néző helybe bé ment

vólna, süvöltöttek, 's kiáltoztak ellene a' galériákon lévő emberek. Tsuportonként mentenek állása eléibe a' lakosok, 's így kiáltoztak ellene: *Sansculotte! Sansculotte!* az az, nadrágtalan, nadrágtalan! (Igy neveztetnek Párisban, az alávaló község közzül fegyvert viselő rongyos lakosok). Ott mulatása alatt illetően értelmű levelet küldött egygy valaki hozzája: *Dumurier! bámultunk vitézségeden, mellyet mutattál azon rész mellett, melly közzül való vóltál magad is, egygy daruk ideig. Most már haza árúlónál egyébb nem vagy, és méltó a' meg útáltatásra. Hogyha leg kifsebb érzékenység vagyon benned a' betsület iránt, távozz ki ebből az Országból, melly jelenlételed által meg fertéztettetik, menny tovább, 's akaszd fel magadat.*

Londonba érkezése után egygy levelet küldött *Dumurier* a' Status titoknoknak *Grenville*-nek, melly által jelentette oda lett érkezését. A' levél ez:

Milord!

„*Brüsszeli kereskedő la Coste* úrra biztam jelenvaló levelemnek és *Károly* fő hertzeg által adattatott két pafusomnak *Excellentiád*hoz való vitelét, mellynek égyyike *Feralta Károly*, másika pedig az én valóságos nevem alatt irattatott. — Ezek nélkül lehetetlen lett vólna nekem Német országban bátorságosan által útnom. — Hogy *Olasz* nevet adtam magamnak, *Metternich* és *Mercy* uraknak javaslására miveltem. Nintsen izándékom Londonban való meg maradásra, holott sokkal ismérétesebb vagyok, hogy sem mint tsendességet reményhelnék magamnak. Londontól messze akarok magamnak egy házat keresni, holott tsendessen lakhassak, és várhassam el boldogtalan Hazám nyughatatanságának végét. Hogyha Európának leg nagyobb ministere, és Kegyelmed *Milord* uram ebben meg égygyezéndenek, melly

„ az én hátorságomra és tiszteletkéremre igen
 „ szükséges, titokban fogok élni. — Meg fogja
 „ *Auckland* úr Excellenciájának jelenteni, mit
 „ mondott légyen nékie *Mauld. Ritter* a' békes-
 „ ségről való tanácskozásnak idején. — *Goyer*
 „ Mylord úr tanúbizonyságot tehet, minémű in-
 „ dúlással viseltetem ministerségemben Anglia
 „ iránt. Nem tsupán ezért bizoni az Angliai nem-
 „ zetnek hozzám mutatandó nemes indulattya-
 „ hoz. Maga Excellenciád szükségesnek lenni
 „ ismérni fogja nevemnek meg változtatását, An-
 „ gliában akarván menedék helyemet keresni. —
 „ Tisztelem ennek törvényeit. Azon költemény,
 „ mellyel *Doverben* éltem, szükséges volt ottan
 „ lévő mulatásomban, és imé tulajdon magam
 „ akarom azt meg fejteni. Hogyha kívánságom
 „ bé tellyesítettetik, a' szerént fogom magamat
 „ viselni, a' mit a' ministernek halsétsége töl-
 „ lem kívánandja. — Minden tisztelettel vagyok
 „ 's a' t.

Dumurier.

Erre a' levélre következőképen válaszolt
 Status Titoknok *Grenville* úr:

Urám!

„ Ma reggel vettem az úrnak azon levelét,
 „ mellyel engemet meg tisztelt. Tulajdonképen
 „ a' belső dolgokat folytató Status titoknok tar-
 „ tozik a' nálunk le telepedni akaró idegenek-
 „ re vigyázni, és a' királynak jelentést tenni. —
 „ De mivel e' pontban hozzám folyamodott az
 „ úr, köteles voltam hozzám küldött levelét el-
 „ fogadni, és annak foglalattýára felelni. Sok-
 „ kal több alkalmatlanságok alá vettetődne az
 „ úr Angliában való lakása alatt, hogy sem mint
 „ azt a' kormányfzék meg engedhetné. Sajnál-
 „ lom, hogy az úr Angliába lett jövele előtt e'
 „ tárgyról nem tudakozódott. Hogyha útra lett
 „ indulása előtt nékem szándékát jelentette vol-
 „ na, minden tartózkodás nélkül meg jelenttem

„vólna, hogy ide héjában fog jönni. Egyebet
 „tehát nem jelenthetek, hanem hogy az úr azon
 „végzésnek, mellyet itten vele közlök, minden
 „halasztás nélkül engedelmeskedjen. — Egéíz
 „tisztelettel vagyok 's a' t.

Grenville.

Hadi Történetek és Környül állások.

Múlt Juniusnak 25 napján egy *Eszterházy* huzár regimentéből való tizt illyetén levelet írt ide *Denaini* táborból. (*Denain*, vagy *Denin*, Hanoúviának *Valenciennes* és *Dovay* között fekvő városa). Hogy a' mi érdemes Obesterünk *Dovay* úr jobban ki tanulhassa a' *Cambray* és *Bouchain* között fekvő Fr. tábornak minémüségét, Juniusnak 23 napján jó reggel maga személye szerént, *Szabó* kapitánnyal és ennek escadronnyával ki ment annak meg kémlélésére. — Az ellenségnek elő álló tábori strázsáit vissza üzven *Bouchain*hez egy fertály órányira fekvő helységig, *Marquetzig* ment. Itten egy lovas és gyalog tábori vadászokból álló Fr. osztály ment eleibe, kiket vitéz huzárjaink meg sajditván, réa rohantak, és mingyárt le vágtak közzülök 12 embert, 17 pedig el fogtak, a' többi széllyel futott. A' tsata után vissza tért huzárjainknak nagy mulattsága volt *Markettében* egygy Frantzia patrióta pappal, a' ki látván őket, hosszú fekete köntösében fel öltözve, 's fejére frantzia sipkát téve, melly mellett három színű cokárda vala ki állott az útzára. Bal kezében egy jó öblös pohárt tartott, jobb kezében pedig egy palasz Burgundiai jó bór. Még meszszéről ezt kiáltotta huzárjaink eleibe: *Pasteur*, az az, pap vagyok. Darab ideig nagy mulattsága volt vele huzárjainknak, a' kik a' mellette lévő boros butelliákat meg lehetösen ki üresítették, 's végtére ezt a' tanátsot adták a' Fr. papnak, hogy jövendőben vagy mindenkor jól fel fegyverkeztesse magát Burgundiai borral, vagy,

hogy valami *non putaram* rajta ne et'en, rejtsd el nagy cokárdás sipháját.

Juniusnak 24 napján dél tájban sok Frantziáság ment Szabó kapitány ellen, a' ki a' tábori külső vigyázaton állott. O, nem hogy meg ijedtett volna tollók, sőt vitéz hullárjaival reájok tsapván, tsak hamar le sózott 4 frantzia patrióta katonát.

A' *Valenciennesben* fekvő Frantziáság még is vakmerően viseli magát, és még tsak hallani sem akar a' várnak feladásáról. Az ottan lévő nemzeti két Comisáriusok meg solították *Nerand* Generálist a' kormányozástól, élzre vévén, hogy ő néki nagy hajlandósága volna annak által engedésére. A' lakosok is inkább szeretnék magokat a' két fejű sas szárnyai alá rejteni, mint a' tüzes golyóbisok által vagyonaikat meg emésztetni. Juniusnak 29 napját követett éjjel zápor módjára hullottanak a' városnak épületeire a' bombák, gránátok és tüzes golyóbisok, annyira fel habodott a' természet, mintha az ég és föld egészlen öfzve omlottanak volna. Négy *Valenciennesből*, az ostromló sereghöz által szökött utantyúsok le nem tudták elegendőképen azt a' pulztást írni, mellyet az ostromló eszközök okoztának az épületekben és emberekben. Azt mondták, hogy lehetetlen volna azt tovább védelmezni.

Juniusnak 30 napján a' harmadik parallelának ásásához is hozzá fogtak az arra rendeltetett parafztok és katonák, és azon éjjel többet ástának 509 ölnél, mellynek szélelsége 4 - 5, mélysége pedig 3 - 4 lábni, — *Conde* vára sem tarthattya magát sokáig, az is szüntelen szorongatattik, az égyyesült hadi seregek által.

Eppen most olvasom egy közönséges levélből, hogy a' Moguntziában lévő nemzeti biztos egy trombitást küldött volna Juniusnak 2 napján a' Prusiai királyhoz, és azt kívánta ő Felségétől, hogy vagy magával a' királlyal, vagy *Marquis Luchésinivel* való beszéd engedtetne meg né-

kie. Meg is engedtetett az utólsóbb. Kétség kívül alkuba akar lépni Moguntziának feladásáról. Már egyszer alkuba erezkedett az ostromló seregeknek fő kormányozójával, de minthogy sokkal többet kívánt, mintsem néki meg lehetett volna mindazokat engedni, félbe szakadott az alkú, és ismét sűrű vas és ón zápor első hullott Moguntziára.

Más levelekből ellenkező híreket olvasunk, és úgy halljuk, hogy *Houschard* Frantzia Generál a' Rajna és Mosel mellett táborozó sereget öfzve vonta, azokkal akar a' *Treviri* válfasztó fejedelemségbe tsapni, és az által akarná Moguntziát az ostrom alól fel oldozni. — Minémi rendelések tétettének légyen a' *Houschard* szándékának meg akadályoztatására, nem olvasuk, annyit mindazonáltal tudunk félőle, hogy azok a' Cs. és K. bataliónok, a' mellyek parantsolatot vettének az ellenek való menetre, egy napnál tovább nem múlathattak *Trevirum* városában. — Egy különös levélből ismét azt olvasuk, hogy *Trevirum* mellett történt is már egy jó ütközet, de miképen ment légyen végbe, 's mitsoda következései légyenek, még'eddig magunk sem tanulhattuk ki, ahozképest, nem is közölhettyük érdemes olvasóinkal.

Frantzia Flandriából is az a' hír érkezett hozzánk, hogy *Custine* Generál minden ottan fekvő seregeit személlyesen meg vizsgálta, és hogy az általa tett rendelésekből, 's készületekből azt lehet jövendőlni, hogy ő nem sokára szerentsét fog próbálni *Koburg* hertzeg ellen. Ha gyöz, *Valenciennes* és *Condé* fel szabadúlnak az ostrom alól; ellenben ha meg gyözettetik, nemtsak el fogja azokat vesztetni, hanem ennekfelette a' Frantzia szabadságot is, mellynek állandósága, vagy romlandósága ő tőlle függ, örökre el fogja temetni.

Elegyes Tudósítások

Minap egy sz. elzsendős polgári luter le nem tett papot vett a' a' Revolutionális itilo lók kérdőre, a' ki mingyát az első kérdésre azt mondotta a' bírának: *Ne féljétek, úgymond, magatokat a' kérdeződéssel, én mindenkor hiv voltam istenemhez, vallásomhoz, és királyomhoz, és ezektől soha senki el nem szakaszhat engemet. Ha tetézik mondjátok ki ellenem a' sententziát, a' mint akarjátok, úgy is közel vagyok már én életemnek végéhez 's a. t.* A' bírák meg illetodván e' beszédeken, nem folytatták tovább annak ügyét, hanem vissza küldötték őtet a' tömlözbe.

Ugy hallatik, hogy *Marat* nagy nyavalyába esett, 's kevés reménység vagyon életének megmaradásához. A' Jacobinusok sokat, a' republikánusok semmit sem vesztenének el halála által. Meg szabadúlna a' Frantzia nemzet egy veszedelmes ostorától. Nyavalyája között is meg nem szünik a' közönséges dolgokra való figyelmeztetésétől, most is ingerli a' N. Gyűlést a' Marsiliai és Lyoni Előjáróknak keményen leendő megbüntetésekre.

Ugy hallatik, hogy *Lebrun* volt Fr. hadi minister alattomban következő fel tételeket küldött volna azon udvarnak. — 1. Hogy Fr. Országának legyenj constitutió szerént való királya. 2. Hogy a' Bétsi és Berlini udvaroknak tett hadi költségeik, ha mind nem egészlen is, némelly részében fizetessen vissza. 3. Hogy a' királyi verből származott, de Fr. Orzágból ki költözött herizegeknek állapattyok könnyebbítesen meg. — 4. Hogy a' hazájokból ki bújosott Frantziák ellen tett végzések gyengítessenek meg. — Ezekre, a' mint mondatik, azt felelte azon udvar, hogy nem tudja, kivel kellene alkuba erezkedni, és így semmi feleletet nem adhatna ezen fel tételekre.

Soha semmi historiákból nem olvassak, hogy valaha annyi Generalisok lettenek volna szerentsétlenné, mint a' jelen való Frantzia háborúban. *Dillon*, *Miatsinsky* meg ölettettek, *Dampiere* agyon lövetett, *La Fayette*, *Bournonville*, *Miranda*, *Casabianca*, *Neuvinger* fogságban ülnek; *Luckner*, és más *Dillon* hivatalyaiktól meg fosztattak, *Berneron*, *Valence*, *Dümurier*, az ifjú *Egalité*, és *Montesquiou* szankivetésben vagynak, egyik országból a' másikba bújdosnak, és sohol sem találnak magoknak állandó meg maradást.

Magyar Ország.

Csongrád Vármegyéből, nevezetesen *Szeged*-ről azt írja egy nagy érdemű levelezőm, hogy a' *Maros* és *Tisza* vizeinek rendkívül meg nevedett árja a' mezőkre ki omolván, a' kaszálni való füvet egészen el nyomta, és a' már boglyákba rakatott szénát el horta. Ennekfelette a' nagy fergeteges és szales zápor, mind ott, mind kiváltképen *Szentánál*, és a' *Bánátnak* néhány vidékein annyira le tiporta a' meg eredett gabonát, hogy vagy igen kevés, vagy éppen semmi hasznát nem lehet annak venni.

Nem régiben egy igen furtsá történet esett a' *Szegedi* fenyíték házban. Többek között volt ottan két gonolztévő, kik közül égygyik halálos betegségben esvén meg is holt, a' másik pedig betegnek tette magát. A' meg holt, a' szokás szerint koporsóba rejtetvén, a' sír-ásók ki tették az udvarra. Tudván a' magát beteggé tett bünös, mikor fogna meg holt társa a' temetőbe ki vitettetni, éjjel a' dög testet koporsójából ki vevén, maga nyolzfolyájába tette, és úgy bé takarta, hogy senki se vehette észre fortélyát. Maga pedig a' koporsóba bé feküdvén, midőn a' sír-ásók által a' várason kívül lévő temető helybe vitettetne, és a' vivői a' teher alatt meg melegedvén, a' város végén lévő kortsmánál meg álla-

podtanak 's bé mentek egygy ital borra, ma
 ők a' boros kantsót forgattak volna, a' meg hez
 eleven fel nyitotta a' koporsót, 's úgy el illas
 tott onnan, hogy bottal sem lehetett nyomát ű
 ni. Ki menvén a' kortsmából a' vivok fel eme
 lik a' koporsót, 's könnyebbnek találván az,
 mint a' kortsmába lett bé menetel előtt, így hű
 lott egyik a' másiknak: Pojás tsak ugyan így
 az, hogy a' jó bor nemtsak kedvet, hanem erő
 is ad az embernek. A' kortsmába lett bé men
 telünk előtt allig birtuk ezt a' koporsót, most pe
 dig olly könnyű, mintha semmi se volna benne.
 A' temető helybe érkezővén, és a' testet a' síba
 akarván hempelygetni, tsak el hültek, a' minden
 tsak a' hült helyét látták volna a' hóltnak, és
 észre nem vévén a' fortélyt, tsak egymás szemé
 be néztek, soha sem tudták, mi történt velek.
 Viffza térvén a' temetőből, a' meg hólta az árs
 tomban találták a' hamis betegnek az ágyán, 's
 ekkor vették észre, hányadán legyen a' dolog. —
 Ehez hasonló fortély több is történt már e' vil
 lágon.

Syrmionból, avagy Szerinből az iratik, hogy
 az Austriai és Török Birodalombeli lakosok köz
 fel állott kereskedés nagyon virágzik a' jelenvaló
 időben. Nemtsak a' Bétsi és Pesti, hanem Saxó
 niai kereskedők is gyakran látogatták azon vi
 déket, és sok posztót, muselint, porcellain és üveg
 edényeket, 's más több portékákat szállítanak le
 oda a' duna vizén, és többnre mind Konstantzi
 nápolyba vitettetik. — A' Belgrádi Basa rend
 kívül való emberséggel és barátsaggal viseltetik
 a' Cs. K. jobbágyokhoz, ha a' szükség és környül
 állások úgy kívánnyák, minden külömbség nél
 kül maga eleibe bortsáttya őket, sőt sokszor ados
 ságaikat is ki fizeti.

Erdély Ország.

Sz. Iván havának 9. 10. 11. és 12 dik napjain
 tartaték *Déván*, az Erdély országi nagy fejede.

lemségben, a' Helvétziai sz. vallást követőknek, esztendőnként gyakoroltatni szokott közönséges nagy 'Sinattyok; folyt pedig ilyen rendel:

9-dikén Vasárnap reggel, a' nagy 'Sinatra egybe gyülekezett kerületbeli Esperestek, Notáriusok, Censorok, fel szentelendő új papok, fő tisztelendő püspök *Eperjesi 'Sigmond* urat szép rendel a' temblomba bé kisírték: a' mikor is a' *Helveticæ Confessionis* 17-dik része szerént, az anya-szentegyházról, és annak fejről a' Jésus Kristus-ról, szépen és jól prédikállott Erdővidéki kerület Esperestyé T. T. *Ferentzi Ferentz* úr. Ezen prédikátió után fel állott a' prédikálló székbe fő tisztelendő püspök *Eperjesi 'Sigmond* úr; a' ki is a' világ romlottságáról, az emberek erköltse meg vesztegettetéséről, az igaz tudomány meg vette-téséről, és az igaz tudományt tanítóknak tsufol-tatásokról, tzelözván ezekkel főképen az új fel szentelendő papok' hivatallyokbéli környül állá-saira, gyönyörüséges oktatást, tudományt, és letzkét ada elé. A' ki látta ezt a' fő tisztelendő, tisztes vénségü *Püspök* urat, tsak tekintete által is, a' hozzá való mély tiztelet el foglalta azt; és a' ki kedves beszédét hallotta, elevenen szem-lélte benne, az ékesen szólló *Aront*. Meg tévén kegyes *Püspöki* oktatásait, a' Ref. vallás szokása szerént, a' fel szentelendő új papok meg visgál-tatását bizta az Enyedi kerület Esperestyére, T. T. *Fartzádi Nagy Gábor* urra; a' ki is a' kedves nyájalságnak, és tökéletes szelidségnek férjfia lévén, az új papokat visgáló hivatalát, a' izemen szedett jó féle gyöngynél is drágább sz. írásból szedett rövid könyörgésén el kezdé, és az után is három napokon így folytatá: adja az Isten, hogy más Synodusokban is ilyen Praesések legyenek, a' kik mint papok, a' vallásbéli tizta igazságról kérdezősködjének; nem mint óskola mesterek, a' leg tekervényesebb hazfontalan kérdésekkel fá-ralzsák a' fel szentelendőket! Dél után az nap prédikállott az Udvarhelyszéki kerület Notárius-

sa, T. T. *Ardui Samuel* úr, igen szőpen és jól ki dolgozott munkát, a' *Helveticz Confessió*nk ismét része szerént; a' papi állapatról, a' papoknak és a' halgatóknak is egymáshoz való költöndős köteleltségekről; sokan ezt a' tudós munkát nevezték azért, hogy ők olyan halgatók, hogy lea- szúrásból szeretnek papot tartani, de ölfizáj még szemszúrásból nem szeretik nekik fizetést adni; és az ilyeneknek háládatlan hidegségeket elevenen le festette. Arany betűkre méltó tudós munkájú prédikázió; *quod verba, tot pondera.*

10-dikén reggeli templomozás után, benn a' templomba, a' tisztelet Praeses úr, azokat az új fel szentelendő papokat, (a' kik az előtt való nap, dél előtt a' templomba mind a' fő tiszteletendő *Püspök* úr, mind az egész Sz. 'Sínat előtt papságokról való bizonyság leveleket bé mutatták vala, és a' kik tizen eggyen vóltanak, haton az úgy nevezetett *Academicusok*, haton *domi doctusok*) a' *Helvetica Confessio* szerént kérdezte, vizsgálta; és ezt mind dél előtt, mind dél után így folytatta benn a' templomban, a' fel szentelés idejéig, a' melly vólt szeredán, az az, 12-dikén dél előtti 11 óraker. — A' Kerületbéli Esperestek pediz Notáriusaikkal égyetembe, a' templomból ki jötenek a' *Parochialis* házhoz, a' holott az úgy nevezetett *Synodale Consistorium* üléseket folytatták. Mint Praeses elől-ült a' fő tiszteletendő *Püspök* úr: az asztal körül a' kerületbéli Esperestek; a' fő tisztelet. *Püspök* úr jobb keze felől, az altaltól külön ültenek, a' Méltóságos fő Consistorium három biztofsai, a' kik is világi rendből állottak a' szokás szerént; úgy mint *Magos Malomvizi Kendeffi József* úr, Nemes Hunyad Vármegegyének égyyik fő Birája; *Ttts Keméti Váradt Ábás* úr, e' tisztelet Vármegegyében főbb hivatalokat el viselt úr; a' kik is mind ketten egyfzersmind az itt lévő papi sz. társaság kerületének fő Inspector Curatorai; a' harmadik *Ttts S. Martonosi Gyűjtő Sándó* úr, Nms alsó Fejérvármegegyének

nagy lelkü Vice Ispánnya: kereken a' fal mellett való székeken ültenek a' kerületbeli Notáriusok. Így szép rendel le ülve folytatták üléseket mindenkor. Mikor valamelly tanátskozás alá való dolgot fel adott a' fő tisztelendő *Püspök* úr, mindenkor ollyannak mutatta magát, mintegy törvény tudó Esdrás. — Nagy és nevezetes dolgok folytattak ebben a' nagy 'Sinatban, hosszas völtökért nem számlálom elő.

11-dikén is épen így mentek a' dolgok.

12-dikén, úgy mint a' fel szentelés napján ezek történtenek: a' *Sinodale Consistorium* eleibe bé hivattatott a' templomból, a' tiszelt Praeses úr, a' több Censorokkal égygyütt, a' kiktől rendre meg kérdeztetett, hogy jó lélekkel itélik é méltóknak a' papi hivatalra való fel szenteltetésre, az új papokat; mindnyájon úgy vagyont mondván réá; egy kis pihenés után, a' szentelésre a' harangokkal jel adattatott: a' fő tisztelendő *Püspök* urat, az egész papság a' deputátus urakkal égygyütt, a' templomba szép rendel bé kísértékk; a' *Püspök* úr fel állott a' prédikáló székebe, és az új fel szentelendőkre nézve, a' papi hivatalnak terheit, e' világ előtt való utálatos völtát s. a. t. elő számlálván, meg kérdetta az új fel szentelendőket, hogy kélszek é azoknak el hordozása alá adni magokat? a' kik is fel szóval ajánlák kélszégeket: még egyszer meg szállitá a' fő tizst. *Püspök* úr őket, 's ezt monda: a' *ki félelmes, térjen visszsa közülök*; de szándékjokban mindnyájon meg maradának: ekkor már vigasztaló beszédét nyújtá hozzájok a' F. T. *Püspök* úr, hogy ha világ szerént utálatos is a' papi hivatal, de kedves az Isten előtt s. a. t. Ezek után a' fel szentelendők rendel a' templom közepén lévő térségre ki menének: ott le térdepeltenek; a' *Püspök* úr őket keményen, a' sz. szolgálatnak hiven való folytatására, abban mind végig áthatatosan való megmaradásra, és a' felsőbbekhez való engedelmességre bé esketé: ez után a' *Püspök* úrral égygyütt

a' több Esperestek kezeiket a' térden álló új papok fejükre tévén: a' *jövet sz. lélek*, ekes négon el énekeltek; az énekes után, a' papi sz. társaság nevében a' fő tisz. Püspök úr, az apostoloktól vett hatalommal ki bocsátá őket, az igének prédikálására, a' sz. Sacramentumoknak ki szolgáltatására s. a. t. — Ezek után térdeikről fel álván ok, és a' kerületbeli Esperestek egygy circulust formálván a' templomba, az újjonnan már fel szenteltettekkel, sőt a' jobb jobb rendű más emberekkel is, a' kiknek ének olztogattatott, a' *Hifzek egygy Isten* gyönyörűségesen el énekeltek. Végre a' Püspök úr fel álván a' prédikáló székbe, a' *Móses* lelkének buzgóságával egy könyörgést monda, az új fel szenteltettekért, az emberi nemzetért, a' keresztységért, az anyaszentegyházért, a' hazáért, nemzetünkért, királyunkért, előjáróinkért, békeiségünkért, minden állapotban lévőkért s. a. t. olztán ama *Móses* által ki adott Istennek áldásával, melly van 4. *Moz. VI. 24. 25. 26.* meg áldván az egész Gyülekezetet, a' *közönséges nagy 'Sinat el bontott*, és ki ki annak tagjai közül hazájába indula. — *Tartsa meg az Isten kegyes lelkü Püspökünket, Esperestyeir-
kel, papjainkal, jó lelkü Eklésiáink tagjaival egyetembe, számos nagy 'Sinatok tartására!!*